

ZASTUPITELSKÁ DEMOKRACIE

ČÁST 1: PRINCIPY ZASTUPITELSKÉ DEMOKRACIE

Zastupitelská demokracie je v současnosti nejrozšířenějším typem demokracie. Jedná se o „vládnutí se souhlasem ovládaných“ prostřednictvím voleného zastupitelského sboru.

Občané si ve [volbách](#) vybírají své zastupitele sdružené v [politických stranách](#). Volby jsou soubojem politických stran o [hlasy](#) občanů. Různé politické strany prosazují zájmy různých skupin občanů (např. Strana zelených hájí ochranu přírody, sociální demokracie hájí zájmy dělníků – třeba placenou nemocenskou, Strana soukromníků bude prosazovat zájmy drobných podnikatelů – třeba nízké daně).

Zastupitelská demokracie je [omezená](#) a [nepřímá](#).

Omezená je v tom, že my – voliči – rozhodujeme, kdo nám bude vládnout, tzn. volíme do Parlamentu či městských a krajských zastupitelstev jen občasně (v ČR jednou za 4 roky).

Nepřímá je v tom, že my – voliči – si nevládneme sami, ale pouze si vybíráme ty, kteří budou vládnout (rozhodovat) za nás.

Liberální zastupitelská demokracie stojí na dvou základních pilířích. Jeden z nich představuje [hlasovací právo](#), [postupy](#) a [institute](#), které regulují autoritativní rozhodnutí. Druhým pilířem je oblast [politických názorů](#). K obavám o liberální demokracii přitom vedou právě zásahy do oblasti tvorby politických názorů, což by mohlo v případě vítězství některých stran vést i k narušení demokratických procesů. Tyto zásahy se mohou projevit například privatizací a koncentrací moci nebo nárůstem demagogie a populismu, které vedou k polarizaci společnosti.

ZADÁNÍ PRO ŽÁKY:

- Vnímali jste během simulační hry to, co je popsáno v textu?
- Které konkrétní okamžiky simulační hry z minulé hodiny se vám vybaví, když čtete text? Soustřeďte se především na slova, která jsou v textu podtržena, ale můžete pracovat i s dalšími pojmy.
- Nalepte text ve formátu **A3** doprostřed flipchartového papíru a okolo něj napište situace ze simulační hry, které se s pojmy v textu pojí. Pojmy z textu propojte šipkami s popsány situacemi.

ZASTUPITELSKÁ DEMOKRACIE

ČÁST 2: VÝHODY (SILNÉ STRÁNKY)

ZASTUPITELSKÉ DEMOKRACIE

- Zastupitelská demokracie je [prakticky uskutečnitelná](#) (přímé rozhodování je možné jen v malých společenstvích);
- občané [nemusí každodenně rozhodovat](#) o osudu státu či města (mohou se věnovat vlastní práci a rozhodování ponechávají na těch, které si vyberou – do nichž vloží svou důvěru);
- je větší šance, že vládnout budou [vzdělanější, zkušenější lidé](#) či [odborníci](#);
- udržuje stabilitu – [běžní občané](#) se drží dál od politiky, nemusejí být politicky aktivní;
- je založena na [kompromisu](#) – je nezbytné, aby se jednotlivé politické síly domlouvaly mezi sebou a vzájemně si ustupovaly;
- poskytuje rámec a prostředky pro [nenásilné řešení konfliktů](#), protože její mechanismy, pokud je naplňována jejich podstata, nutí řešit konflikty v pluralitním prostředí pomocí hledání kompromisů;
- [změna politického vedení](#) není spojena se změnou politického systému; změna vedení je nenásilná a sesazené vedení se může znovu snažit o volební úspěch a návrat k moci;
- společenství v demokratickém státě je do jisté míry neustále nuceno se učit nebo [sledovat politické dění](#) a je podněcováno k tomu se ho účastnit.

ZADÁNÍ PRO ŽÁKY:

- Vnímali jste během simulační hry to, co je popsáno v textu?
- Které konkrétní okamžiky simulační hry z minulé hodiny se vám vybaví, když čtete text? Soustřeďte se především na slova, která jsou v textu podtržena, ale můžete pracovat i s dalšími pojmy.
- Nalepte text ve formátu **A3** doprostřed flipchartového papíru a okolo něj napište situace ze simulační hry, které se s pojmy v textu pojí. Pojmy z textu propojte šipkami s popsány situacemi.

ZASTUPITELSKÁ DEMOKRACIE

ČÁST 3: NEVÝHODY (SLABÉ STRÁNKY)

ZASTUPITELSKÉ DEMOKRACIE

- Zdaleka ne všichni obyvatelé státu mají právo volit: vyloučení jsou mladí lidé do 18 let, různé skupiny cizinců (kterých v ČR žije přes půl milionu);
- mnoho občanů politice [nevěří](#) a k volbám nechodí (volební účast v parlamentních volbách v roce 2017 byla 60,84 %);
- sociálně slabí či málo vzdělané lidé chodí k volbám jen velmi málo;
- kvůli tomu o nich rozhodují jiní – [zastupitelé](#), kteří s nimi nemají nic společného a kteří nerozumí, co tito lidé potřebují, co je v jejich zájmu;
- aby se v ČR politické strany dostaly do Parlamentu či zastupitelstev, musí získat alespoň [5 % hlasů](#);
- hlasy pro strany, které této minimální hranice nedosáhnou, [propadávají](#) – nezískají žádné zastoupení v zastupitelském tělese, a proto nemají vliv na rozhodování;
- demokratická politika by měla reprezentovat lid v jeho jednotě, jako celek, ale většinou se jedná pouze o ideál, protože realita dokazuje existenci stranictví, skupinovou reprezentaci, reprezentaci [soukromých zájmů](#);
- sledování dlouhodobých cílů může být narušeno snahou o úspěch ve volbách, z toho důvodu se hovoří o pobídkách pro [krátkozrakou politiku](#) v demokracii;
- existence demokracie v národním státu vede k tomu, že lidé volí vládu jen v rámci národního státu. Nemusí tak být dostatečně reflektována vzájemná závislost států a postupná globalizace na celosvětové úrovni a z ní plynoucí globální problémy (např. environmentální problémy, uprchlictví, ochrana lidských práv a svobod, rozvojová pomoc atd.).

ZADÁNÍ PRO ŽÁKY:

- Vnímali jste během simulační hry to, co je popsáno v textu?
- Které konkrétní okamžiky simulační hry z minulé hodiny se vám vybaví, když čtete text? Soustřeďte se především na slova, která jsou v textu podtržena, ale můžete pracovat i s dalšími pojmy.
- Nalepte text ve formátu **A3** doprostřed flipchartového papíru a okolo něj napište situace ze simulační hry, které se s pojmy v textu pojí. Pojmy z textu propojte šipkami s popsányými situacemi.